

Atodiad 8: Defnyddio a rhannu delweddau o blant - gwybodaeth a pholisi enghreifftiol

Yn seiliedig ar ganllawiau o wefan NSPCC Learning a defnyddiwyd gyda chaniatâd. Am fwy o wybodaeth ewch i <https://learning.nspcc.org.uk/research-resources/briefings/photography-sharing-images-guidance>

Defnyddiwch y polisi enghreifftiol hwn i ysgrifennu dogfen sy'n adlewyrchu anghenion diogelu'r plant a phobl ifanc rydych yn gweithio â nhw. Mae'n arfer da i rannu eich polisi ffotograffiaeth gyda phlant a rhieni a gofyn am eu caniatâd ar ddechrau'r flwyddyn. Efallai y bydd angen i chi hefyd gael caniatâd ychwanegol mewn amgylchiadau penodol (os ydych, er enghraifft, am ddefnyddio ffotograffydd proffesiynol neu os yw'r lluniau'n debygol o ymddangos yn y cyfryngau lleol neu genedlaethol).

Polisi enghreifftiol: DEFNYDDIO A RHANNU DELWEDDAU O BLANT

Credwn na ddylai plant a phobl ifanc gael eu cam-drin mewn unrhyw fodd ar unrhyw adeg a bod arnom gyfrifoldeb i hyrwyddo lles pob plentyn a pherson ifanc ac felly i ddiogelu pob delwedd ohonynt.

Diben a chwmpas y datganiad polisi hwn yw:

- amddiffyn plant a phobl ifanc sy'n cymryd rhan yn ein gwasanaethau, digwyddiadau a gweithgareddau, yn benodol y rhai lle gellir tynnu lluniau a gwneud fideos
- nodi'r egwyddorion cyffredinol sy'n rheoli ein dull o dynnu lluniau/gwneud fideos o blant a phobl ifanc yn ystod ein digwyddiadau a'n gweithgareddau
- sicrhau ein bod yn gweithredu'n unol â'n gwerthoedd ac o fewn y gyfraith wrth greu, defnyddio a rhannu delweddau o blant a phobl ifanc. Mae'r datganiad polisi hwn yn berthnasol i'r holl staff, gwirfoddolwyr ac oedolion eraill sy'n gysylltiedig â'n gweithgareddau

Rydym yn cydnabod:

- bod rhannu ffotograffau a ffilmiau o'n gweithgareddau yn gallu ein helpu i ddatlu llwyddiannau ein plant a'n pobl ifanc, darparu cofnod o'n gweithgareddau a chodi ymwybyddiaeth o'n sefydliad
- bod lles y plant a'r pobl ifanc sy'n cymryd rhan yn ein gweithgareddau yn hollbwysig
- bod gan blant, eu rhieni a'u gofalwyr yr hawl i benderfynu a yw delweddau i'w creu o'u plant a sut y mae rhain i'w defnyddio
- mae caniatâd i dynnu delweddau o blant ond yn ystyrllon pan fydd plant, eu rhieni a'u gofalwyr yn deall sut y caiff y delweddau eu defnyddio a'u storio, a phan fyddant yn gwbl ymwybodol o'r risgiau posibl sy'n gysylltiedig â defnyddio a dosbarthu'r delweddau
- bod yna risgiau'n gysylltiedig â rhannu delweddau o blant ar-lein

Byddwn yn ceisio cadw plant a phobl ifanc yn ddiogel trwy:

- ofyn am ganiatâd ysgrifenedig gan blentyn a'i rhieni neu ofalwyr cyn creu delwedd o blentyn a'i defnyddio
- esbonio'r defnydd sydd i'w wneud o'r delweddau
- egluro, os yw plentyn neu ei deulu'n tynnu'n ôl eu caniatâd i rannu delwedd, ei bod yn bosibl na fydd modd dileu delweddau sydd eisoes wedi eu rhannu neu eu cyhoeddi
- newid enwau plant y mae eu delweddau'n cael eu defnyddio yn ein deunydd cyhoeddedig, pryd bynnag y bo modd (a dim ond defnyddio enwau cyntaf os oes angen adnabod y plant)
- peidio byth â chyhoeddi gwybodaeth bersonol am blant unigol a chelu neu guddio unrhyw wybodaeth adnabod (er enghraifft enw eu hysgol neu logo ar wisg ysgol)
- lleihau'r risg o ddelweddau'n cael eu copïo a'u defnyddio'n amhriodol drwy ddefnyddio delweddau o blant mewn dillad priodol yn unig (hyn i gynnwys dillad diogelwch lle bo'r angen)
- osgoi defnyddio lluniau wyneb a chorff llawn o blant yn cymryd rhan mewn gweithgareddau megis nofio lle mae risg y bydd delweddau'n cael eu camddefnyddio
- defnyddio delweddau sy'n rhoi darlun cadarnhaol o'r pobl ifanc a'u gweithgareddau

- Os byddwn yn dod i wybod am unrhyw gamddefnydd o ddelweddau o blant a phobl ifanc byddwn yn adrodd ynghylch y camddefnydd yn unol â'n gweithdrefnau amddiffyn plant

Ffotograffiaeth a/neu ffilmio at ddefnydd personol

Pan fydd y plant neu bobl ifanc eu hunain, eu rhieni, gofawyr neu wylwyr am dynnu lluniau neu ffilmio yn ein digwyddiadau a bod y delweddau at ddefnydd personol, byddwn yn eu cyfeirio at ein polisi ffotograffiaeth cyn dechrau'r digwyddiad. Mae hyn yn cynnwys:

- atgoffa rhieni, gofawyr a phlant bod angen iddynt roi caniatâd i ni gymryd delweddau a'u defnyddio
- gofyn i bobl gael caniatâd y plant, eu rhieni /gofawyr cyn rhannu ffotograffau a fideos a gymerwyd
- argymhell bod pobl yn gwirio gosodiadau preifatrwydd eu cyfrifon cyfryngau cymdeithasol i ddeall pwy arall fydd yn gallu gweld unrhyw ddelweddau y maent yn eu rhannu
- atgoffa plant, rhieni a gofawyr o bwy y gallant siarad â nhw os oes ganddynt unrhyw bryderon am ddelweddau sydd i'w rhannu

Ffotograffiaeth a/neu ffilmio at ddefnydd ein eglwys/ grŵp

Rydym yn cydnabod y gall arweinwyr ein grwpiau ddefnyddio ffotograffau a ffilmiau i ategu gweithgareddau ac i ddathlu neu arddangos digwyddiadau a llwyddiannau. Os yw ffotograffiaeth a ffilmio'n rhan o'r rhaglen mae'n rhaid sicrhau bod plant, pobl ifanc, rhieni a gofawyr yn ymwybodol o hynny ac yn rhoi caniatâd ysgrifenedig. Os byddwn yn llogi ffotograffydd ar gyfer un o'n digwyddiadau, byddwn yn ceisio cadw plant yn ddiogel drwy:

- rhoi briff clir i'r ffotograffydd am yr hyn sydd yn gynnwys ac yn ymddygiad priodol, a gofyn iddynt bob amser arddangos ID e.e. bathodyn adnabod
- rhoi gwybod i blant, eu rhieni a'u gofawyr y bydd ffotograffydd yn bresennol a sicrhau eu bod yn rhoi caniatâd ysgrifenedig i unrhyw rannu o ddelweddau sy'n cynnwys eu plentyn
- peidio â chaniatáu i'r ffotograffydd fod heb ei oruchwylio pan fydd gyda phlant a phobl ifanc
- peidio â chaniatáu i'r ffotograffydd gynnal sesiynau ar wahân i'r digwyddiad neu yng nghartref plentyn
- adrodd yn unol â'n gweithdrefnau amddiffyn plant am bryderon ynghylch ffotograffiaeth amhriodol neu ymwthiol

Ffotograffau a/neu ffilmiau sydd i'w defnyddio'n ehangach

Os yw pobl megis newyddiadurwyr lleol neu ffotograffwyr proffesiynol yn dymuno cofnodi un o'n digwyddiadau a rhannu'r delweddau'n broffesiynol neu yn y byd ehangach, mae'n rhaid iddynt ofyn am ganiatâd ymlaen llaw. Dylent ddarparu:

- enw a chyfeiriad y person(au) sy'n defnyddio'r camera
- enwau'r plant y maent yn dymuno creu delweddau ohonynt (os yw'n bosibl)
- y rheswm dros gymryd y delweddau a/neu y defnydd y bwriedir ei wneud o'r delweddau
- datganiad wedi ei lofnodi bod y wybodaeth hwn yn ddilys ac mai dim ond am y rhesymau a roddwyd y bydd y delweddau'n cael eu defnyddio.

Bydd yr eglwys/sefydliad yn gwirio'r manylion hyn ac yn penderfynu a ddylid rhoi caniatâd i dynnu lluniau/ffilmio. Byddwn yn gofyn am ganiatâd gan y plant a'u rhieni ac yn rhoi gwybod i'r ffotograffydd am unrhyw un nad yw'n rhoi caniatâd. Yn y digwyddiad byddwn yn hysbysu pawb bod ffotograffydd o'r tu allan yn bresennol ac yn sicrhau bod y ffotograffydd yn hawdd ei adnabod drwy, er enghraifft, roi bathodyn adnabod iddo ei wisgo. Os yw'r eglwys yn pryderu bod rhywun anhysbys yn tynnu lluniau neu'n ffilmio yn y digwyddiad, byddwn yn gofyn iddynt adael gan ddilyn y gweithdrefnau amddiffyn plant fel y bo'n briodol.

Os na roddir caniatâd i dynnu lluniau

Byddwn yn parchu'r dymuniad hwnnw. Byddwn yn cytuno ymlaen llaw ar sut i adnabod y plant neu bobl ifanc hynny fel bod y ffotograffydd yn gwybod i beidio â thynnu lluniau ohonynt, ac i sicrhau hefyd bod hyn yn cael ei wneud mewn ffordd nad yw'n tynnu sylw at y plant hynny na'n gwneud iddynt deimlo'n annifyr ac wedi eu hynysu. Ni fyddwn byth yn gwahardd plentyn o weithgaredd oherwydd bod caniatâd i dynnu ei lun wedi ei wrthod.

¹ Gweler Ffurflen 8: Ffurflen ganiatâd i dynnu lluniau <https://panel.cymru/cy/ffurfleni-defnyddiol>